

RESUMEN

Esta tesis pretende realizar un estudio analítico de la última ópera dramática de Giuseppe Verdi, *Otello*. En ella se han tratado de condensar las aportaciones más notables en el mundo académico respecto a esta ópera con dos fines: por un lado, ofrecerlas por primera vez en lengua española, y por otro, como base para nuestro propio estudio. Después de seguir los pasos que recorrió el *Otello* de Verdi desde el nacimiento de la idea hasta la cristalización de la misma y de examinar el contenido de la correspondencia entre el compositor y su libretista, se proporcionan tres análisis de diferente naturaleza. El primero de ellos se centra en la comparación entre el texto de la ópera y el drama shakespeariano en la versión de François Victor Hugo -sobre la cual Arrigo Boito basó su adaptación-, para dilucidar qué es lo que queda del drama original en el libreto. A continuación focalizamos nuestro estudio en la parte estrictamente musical, precisando cuál es el lenguaje que emplea el compositor para desarrollar la obra y qué recursos utiliza para construir su música. Finalmente, ofrecemos un análisis integrado que atiende a la relación entre música y texto, para establecer las funciones que desempeñan ambos elementos y extraer cuáles son las dinámicas utilizadas para conectar y dimensionar la dramaturgia de la obra. La tesis demuestra que Verdi utiliza un lenguaje novedoso en la composición de esta ópera, reflejándose en la búsqueda latente de romper con las formas tradicionales del *Ottocento*, sin renunciar a su sello irrefutable.

RESUM

Aquesta tesi pretén realitzar un estudi analític de l'última òpera dramàtica de Giuseppe Verdi, *Otello*. Hem tractat de condensar les aportacions més notables del món acadèmic respecte d'aquesta òpera amb dues finalitats: d'una banda, oferir-les per primera vegada en llengua espanyola, i d'altra, com a base per al nostre propi estudi. Després de seguir els passos que va recórrer l'*Otello* de Verdi des del naixement de la idea fins a la seua cristallització i d'examinar el contingut de la correspondència entre el compositor i el seu llibretista, es proporcionen tres anàlisis de diferent natura. La primera d'elles se centra en la comparació entre el text de l'obra i el del drama shakespeariana en la versió de François

Victor Hugo –sobre la qual Arrigo Boito va basar la seua adaptació–, per tal de dilucidar què queda del drama original en el treball de Boito. A continuació, hem focalitzat el nostre estudi en la part estrictament musical i hem descobert quin llenguatge utilitza el compositor per a construir la seua música. Per a finalitzar, proposem una anàlisi integrada, centrada en la relació entre música i text, per tal d'establir les funcions que exerceixen ambdós elements i extraure les dinàmiques utilitzades per a connectar i dimensionar la dramàturgia de l'obra. Aquesta tesi demostra que Verdi utilitza un llenguatge innovador en la composició d'aquesta òpera, que es reflecteix en la cerca latent del trencament amb les formes tradicionals de l'Ottocento, tot i que sense renunciar al seu segell irrefutable.

ABSTRACT

This thesis aims to provide an analytical study of the Giuseppe Verdi's last dramatic opera, *Otello*. We have tried to condense the most prominent contributions in the academic world in relation to this opera with two purposes: on the one hand to offer them for the first time in Spanish language and on the other hand to use them as a basis for our own study. Once we followed the steps Verdi's *Otello* run from the original idea to its crystallization, and once we examined the content of composer and librettist correspondence, we were able to provide three different nature analysis. The first one focuses on the comparison between the opera's text and the Shakespearian drama in the François Victor Hugo version -on which Boito based his adaptation- in order to elucidate which content from the original work remains in the one of the librettist. We concentrated then our study in the strictly musical subject, by clearing up which is the language employed by the composer in order to develop the work, and the resources he uses in order to build his music. Finally, we offer an integrated analysis focused on the relationship between music and text that establishes which are the dynamics employed to connect and supply dimension to the dramaturgy of the work. This thesis demonstrates that Verdi uses a new style when composing this opera, underlying a desire to break with the *Ottocento* traditional musical form, without sacrificing his irrefutable hallmark.